

ПрАТ "ВНЗ "МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ"

Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук

Кафедра філософії та суспільних дисциплін

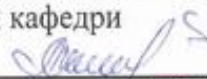
Затверджую:
Директор ННІПСН

Яна РАСВСЬКА

"31" серпня 2026 р.

Схвалено на засіданні кафедри
філософії та суспільних дисциплін
Протокол № 1 від 31.08 2026 р.
Завідувач кафедри

Тамара НИЧ

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КУЛЬУРИ ТА ЦИВІЛІЗАЦІЇ СВІТУ»**

Спеціальності: загальноакадемічна дисципліна

Освітнього рівня: перший (бакалаврський) рівень

Освітньої програми: _____

Спеціалізація: _____

Розробник силябусу навчальної дисципліни:

Синяков Сергій Васильович - доктор філософських наук, професор
кафедри філософії та суспільних дисциплін

(підпис)

Викладач:

Синяков Сергій Васильович - доктор філософських наук, професор
кафедри філософії та суспільних дисциплін

(підпис)

Силябус розглянуто на засіданні кафедри філософії та суспільних дисциплін

Протокол № __ від _____ 2026 р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Культури і цивілізації світу
Шифр та назва спеціальності	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова
Кількість кредитів і годин	3 кредити / 90 год. Лекції: 20 год. Семінарські заняття: 14 год. Самостійна робота: 56 год.
Терміни вивчення дисципліни	3 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	Залік
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

<i>Синяков Сергій Васильович</i>	
Науковий ступінь	доктор філософських наук
Вчене звання	професор
Посада	професор кафедри філософії та суспільних дисциплін
Дисципліни, які викладає НПП	Основи академічного письма, Культури і цивілізації світу
Напрями наукових досліджень	філософії, філософія і методологія наукових досліджень, філософія науки, філософія права, соціальна філософія
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	ORCID: https://orcid.org/0000-0002-3708-9737 Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=uk&user=dAip7dkAAAAJ
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	sinjakovsv@gmail.com
Контактний тел.	+38-095-883-81-86
Телефон кафедри	71-74
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	

Анотація курсу. Курс культури і цивілізації світу передбачає, на основі знайомства з найвидатнішими філософськими, культурологічними та історичними концепціями і опануванням їх понятійно- категоріальним апаратом, формування світогляду, створення у майбутнього спеціаліста соціальних ідеалів, визначення цілей і цінностей особистісного і суспільного розвитку.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є найбільш загальні закономірності розвитку цивілізацій, суспільства, культури, найбільш загальні засади історії. Основними проблемами курсу культури і цивілізації є проблеми історичної онтології, теорії соціального-історичного пізнання, теорії історичного процесу, філософської антропології і аксіології.

Мета курсу: надання знань з історії і теорії культур, філософії історії та цивілізацій як світоглядних основ суспільного буття та професійної діяльності майбутнього фахівця, відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та «Програми забезпечення якості освіти у ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна академія управління персоналом».

Завдання навчальної дисципліни: ознайомити студентів з понятійно-категоріальним апаратом теорії культури і цивілізації, основними концепціями світової і вітчизняної філософської думки; сприяти гуманізації освіти через ознайомлення студентів із основами культурологічних знань; розвинути у студентів здатність до самостійного аналізу складних явищ суспільного життя; сформувати вміння та навички самостійного, творчого, критичного мислення; розвинути їх уміння пов'язувати вирішення філософсько-культурологічних проблем з вирішенням питань економічної, юридичної, управлінської теорії і практики, згідно підрозділу 3.3 «Програми забезпечення якості освіти у ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна академія управління персоналом», який передбачає систематичне збагачення знань майбутніх фахівців.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни: Курс «Культури і цивілізації світу» вивчається в третьому семестрі першого курсу і тісно пов'язаний із проблематикою інших дисциплін суспільного і гуманітарного блоку. В подальшому знання, які студенти отримають при вивченні даного курсу, допомагають опановувати і розширюють знання з таких дисциплін як «Соціально-політичні студії», «Релігієзнавство», «Етика і естетика» та ін.

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність (ІК)	ІК1. Здатність застосовувати знання про культурне та цивілізаційне різноманіття світу для аналізу суспільних процесів, міжкультурної взаємодії та професійної діяльності.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Програмні результати навчання (ПРН)	ПРН1. Знати принципи періодизації історії, розуміти співвідношення понять культура і цивілізація, сутність лінійної, полілінійної та циклічної моделей розвитку історії; ПРН2. Вміти застосовувати набуті історико-філософські та культурологічні знання на практиці, в міжкультурній комунікації, цінувати здобутки різних культур, примножувати наукові і культурні цінності.

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			
		Лекції	Семінарськ і зан.	Самостійна робота	Методи навчання/методи оцінювання
Змістовний модуль 1.					Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; традиктивний метод; аналітичний; синтетичний; пояснювальньо-ілюстративний, репродуктивний; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз ситуацій; дискусії, дебати, полеміки; діалог, синтез думок);
Цивілізація: сутність явища та його основні характеристики					
Тема 1.	Цивілізація як суспільно-історичне явище.	2	1	5	
Тема 2.	Теорії цивілізацій .	4	2	10	
Тема 3.	Способи (принципи) періодизації історії цивілізацій.	2	1	5	
Змістовний модуль 2 . Історія світових культур і цивілізацій					
Тема 4.	Формування та еволюція поняття цивілізації.	2	2	5	
Тема 5.	Фази і структура цивілізації	2	1	5	

Тема 6.	Локальні та світові цивілізації	2	2	5	інноваційні методи навчання (компетентнісний; проектно-дослідницький); кейс-метод. Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, реферати); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань.
Тема 7.	Цивілізації Сходу та Заходу	2	1	6	
Тема 8.	Торгові (морські) і материкові цивілізації	2	2	5	
Тема 9.	Фінансова цивілізація. Філософія грошей	2	2	10	
Модульна контрольна робота					
Всього:		20	14	56	
Форма контролю: залік					

Зміст самостійної роботи здобувача освіти з навчальної дисципліни «Культури та цивілізації світу» передбачає підготовку до аудиторних занять шляхом опанування матеріалів лекцій, вивчення базової і додаткової навчальної та наукової літератури, періодичних видань, електронних та Інтернет-джерел; аналіз культурно-історичних процесів і цивілізаційних моделей розвитку людства; виконання практичних завдань (написання рефератів, есе, аналітичних оглядів, аналіз першоджерел та візуальних матеріалів, підготовка результатів власних досліджень до виступів на науково-практичних конференціях, участь у конкурсах наукових робіт, підготовка та публікація наукових статей, тез тощо) протягом семестру; самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни; підготовку доповідей і мультимедійних презентацій за тематикою практичних занять; переклад іноземних текстів установлених обсягів; виконання індивідуальних завдань; підготовку до всіх видів контролю, у тому числі модульних контрольних робіт і підсумкової атестації; підготовку аналітичних матеріалів, оглядів культурних феноменів та інших видів діяльності, що використовуються в Академії, Інституті і на кафедрі.

Зміст самостійної роботи здобувача освіти визначається робочою програмою навчальної дисципліни «Культури та цивілізації світу», методичними рекомендаціями до виконання завдань та рекомендаціями викладача.

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, комп'ютерні лабораторії, конференц-зали, бібліотека. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми методи контролю.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, уміння використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, модульні);
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем;
- самостійне виконання практичних завдань.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

Система оцінювання та вимоги.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Вид навчальної роботи	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Залік	Разом
Робота на практичних (семінарських) заняттях і самостійна робота	20	20		40
Модульна контрольна робота	20	20		40
			20	20
Разом	40	40	20	100

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Культури та цивілізації світу» проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з навчальної дисципліни

«Культури та цивілізації світу»:

при оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- оцінка «відмінно» (А) ставиться за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% усіх завдань);
- оцінка «добре» (В) ставиться за виконання 80% усіх завдань;
- оцінка «добре» (С) ставиться за виконання 70% усіх завдань;
- оцінка «задовільно» (D) ставиться, якщо правильно виконано 60% запропонованих завдань;
- оцінка «задовільно» (Е) ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- оцінка «незадовільно» (FХ) ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів.

Вище наведені оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

«А» – 18-20 балів;

«В» – 16-17 балів;

«С» – 14-15 балів;

«D» – 12-13 балів.

«Е» – 10-11 балів;

«FХ» – менше 10 балів.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни «Культури та цивілізації світу» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі **заліку** (письмово). Студента допускають до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт.

Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума (проста або зважена) балів за змістовими модулями. Залік виставляється за результатами роботи здобувача освіти впродовж усього семестру. Рейтингова оцінка здобувача освіти складається з балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю, заохочувальних балів.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECT8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу:

- працювати індивідуально та в команді;
- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;
- виконувати завдання у встановлений термін;
- відпрацьовувати пропущені заняття під час самостійної підготовки та консультацій викладача;
- брати активну участь в обговоренні питань на практичних заняттях;
- виконувати завдання для самостійної роботи;
- дотримуватися академічної доброчесності;
- презентації, доповіді, реферати, есе та інші види письмових і усних робіт мають бути авторськими та оригінальними.

Курс «Культури та цивілізації світу» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату в будь-яких його проявах. Усі роботи, доповіді, есе, реферати, презентації та інші види навчальної діяльності повинні бути оригінальними та авторськими, а використані цитати, статистичні дані, ілюстративні матеріали та інші запозичення обов'язково супроводжуються посиланнями на першоджерела. Порушення академічної доброчесності включають: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикацію, фальсифікацію, списування, обман, необ'єктивне оцінювання та інші форми недобросовісної поведінки у навчальному процесі.

Оцінювання здобувача освіти в курсі «Культури та цивілізації світу» здійснюється на основі: активності на лекційних та практичних заняттях; виконання завдань для самостійної роботи; підготовки доповідей, презентацій, есе та рефератів; аналізу культурних і цивілізаційних процесів та явищ; участі у практичних проєктах, дискусіях, круглих столах та інших видах навчальної діяльності, спрямованих на формування аналітичних, комунікативних і дослідницьких навичок.

За рішенням викладача заохочувальні (бонусні) бали можуть нараховуватися за: участь у студентських науково-практичних конференціях, круглих столах, наукових гуртках, проблемних групах; виконання додаткових творчих та дослідницьких завдань; підготовку презентацій і проєктів, що виходять за межі обов'язкового навчального навантаження; опрацювання додаткових джерел, культурологічних та історичних матеріалів; підготовку самостійних дослідницьких матеріалів за тематикою курсу.

Рекомендовані джерела інформації:
Основна (базова):

1. Антропологічний код української культури і цивілізації / О. О. Рафальський (кер. авт. кол.), Я. С. Калакура, В. П. Коцур, М. Ф. Юрій (наук. ред.). К. : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. Кн. 1, 2.
2. Богуцький Ю. П., Андрущенко В. П. Українська культура в європейському контексті / Ю. П. Богуцький, В. П. Андрущенко. Київ : Знання, 2017. 680 с.
3. Бокань В. В. Культурологія : навч. посібник / В. В. Бокань. К. : МАУП, 2019. 2-ге вид., стереотип. 136 с.
4. Болотова В. О. Соціологія культури : конспект лекцій для студентів спеціальності 054 «Соціологія» / В. О. Болотова. Харків : НТУ «ХП», 2017. 104 с.
5. Верховод Л. І. Соціологія культури та міжкультурна комунікація : навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заочн. форми навч. спец. «Соціологія» / Л. І. Верховод ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2018. 263 с.
6. Вільчинський Ю. М., Терещенко В. В. Філософія історії. Культура і цивілізація / Ю. М. Вільчинський, В. В. Терещенко. К. : ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», 2019.
7. Гаврюшенко О. А., Шейко В. М., Тишевська Л. Г. Історія культури : навч. посібник / наук. ред. В. М. Шейко. К. : Кондор, 2018. 763 с.

Додаткова:

1. Білецька В. В. Співвідношення понять культура і цивілізація у інтерпретації І. Мірчука. Актуальні питання сучасної науки, 2017. [Електронний ресурс] / В. В. Білецька. Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/200100771.pdf>
2. Талер Річард. Поведінкова економіка / пер. з англ. С.Крикуненко – 3 вид. К.: Наш формат, 2022. – 464 с.
3. Король Д. О. Культури і цивілізації крізь призму ментальності. Культурологія: Могилянська школа: Колективна монографія, 2018. [Електронний ресурс] / Д. О. Король. Режим доступу: https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/58055666/Король_-_Культури_і_цивіліліbre.pdf?
4. Шинкарук В. Д., Салата Г. В., Данилова Т. В. Дихотомія культура – цивілізація в англо-американському і західноєвропейському дискурсі. Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2018. [Електронний ресурс] / В. Д. Шинкарук, Г. В. Салата, Т. В. Данилова. Режим доступу: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=695922>